

28. april 2014

UPA 2014/152
Anders Olsen

Kalaallit Nunatsinni dialysertartut amerlanerit Nunatsinni dialysertarnissaat anguniarlugu iliuusissamut pilersaarummik sanaqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Iliuusissanut pilersaarut saqqummiuteqquneqarpoq kingusinnerpaamik Inatsisartut 2015-mi upernaakkut ataatsimiinneranni.

(Inatsisartunut ilaasortaqaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiit)

Inuit Ataqtigiinneersup Mimi Karlsenip Kalaallit Nunaanni dialysertartut amerlanerit nunatsinni dialysertarnissaat anguniarlugu iliuusissamik pilersaarummik sanaqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutaa Siumumiit imaattumik oqaaseqarfigissavarput.

Timikkut nappaateqalernerimi Danmarkimi katsorsartittariaqarneq ilaatigut nunaqqatitta ilaasa sivisuumik misigisarpaat, tamannalu Danmarkimi sivisuumik ingerlanneqartillugu ilaqqatit nunarpullu qimallugit inuusariaqalernerimik nassataqartarpoq.

Nappaammik eqqugaasunut pingaaruteqarluinnarpoq nakorsatigut, atortutigut minnerunngitsumillu katsorsarneqarnissap isumannaatsumik pitsaasumillu ingerlanneqarneratigut toqqissisimanartumik atugaqarnissaq. Tamannalu tunngaviulluni dialysertartut (aammik akuluiartittarneq) ilaat Danmarkimi sivisuumik, ilaatigut ukiorpassuarni najugaqartariaqartarput, akuluiaaneq H-mik immikkut ilisimasallit atajuartumik najuuttarnissaat peqqutigalugu.

Taamatuttaaq peqqissaasut immikkut ilisimasallit avataasigut illutigut, atortutigut avatangiisitigullu atugassarititaasut immikkuullarilluinnartut peqqutaallutik katsorsaanerit taamaattut immikkullu illuinnartuusut sulisunit sungiussilluinnarsimasunit isumagineqartarnerat erseqqissarneqarmat Siumumiit maluginiarparput.

Siunnersuuteqartup pingaartutut erseqqissagaa Siumumiit isumaqatigaarput, tassalu nunatsinni innarluutilinnut inatsiseqarnerput aallaavigalugu sapinngisamik innarluuteqartup inuunermut naligninnaasumut qaninnerpaamik inuusinnaanissaa anguniarlugu ikiorsisuteqartartugut, tamannalu aamma dialysertunut anguniartariaqartutut siunnersuuteqartup tunngavilersuummini oqaatigaa.

Siumup pingaartilluinnarpaa siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu nunatsinni dialysertartunut tunngatillugu qanimut malinnaajuarnissaq, tassami katsorsaasarnemi ineriartorneq periarfissanillu nutaanik takkuttoqarnersoq nalilersortuartariaqartut isumaqarfigigatsigit.

Peqqinnissaqarfimmi pissutsit assigiinngitsut arlalitsigut naammasseqqaartariaqartut ilisimavarput, peqqinnissaqarfimmilu siunissami aningaasatigut annertuumik unammilligas-saqarnerput aammattaaq ilisimallutigu. Taamaattumik pingaaruteqarluinnarpoq sullissinerit pioreersut maannakkornit pitsaassutsikkut sulisutigut atortutigullu appariaateqan-ginnissaat qulakkeersimassallugu. Siumumiillu maannakkut peqqinnissaqarfimmi inissisi-maneg peqqinnissaqarfiullu aammik akuluiaasarnep ineriartorneranik ataavartumik malittarinninnera iluarisimaaratsigu matumuuna oqaatigissavarput.

Naalackersuisut akissuteqaattaani erserpoq tartuluttut assigiinngitsunut marlunnut agguagaasut, tassalu akuluiaanermik P-mik taaneqartartumik pisariaqartitsisut maanna 15-16-it missaaniittut nunatsinni angerlarsimaffitsik qimannagu katsorsarneqarsinnaaler-simasut, katsorsaaneq Righospitalimi suliaritinnikkut aallarnerneqarsimatillugu. Akerlianilli napparsimasut pingasut akuluiaaneq H-mik pisariaqartitsisuupput, taakkuuppullu maanna nunatsinni katsorsarneqarsinnaanermik periarfissaqanngitsut. Taakkunungalu tunnga-tillugu nunatsinni katsorsarneqartalersinnaanissaannik tunngavilersuutit aporfiutinneqartut Siumumiit paasilluarsinnaagatsigit oqaatigissavarput.

Naggataatigut Siumumiit oqaatigerusutarput tassaavoq, napparsimasut nunatsinnut angerlarsinnaanngitsut eqqarsaatigalugit eqaallisaasoqartariaqartoq, tassami kikkunnut tamanut pingaartuuvoq napparsimasut ilaquuttaminnut qanittumik misigiuarnissaat taperser-sorneqarnissaallu. Tassalu Siumumiit isumaqarpugut pingaartumik napparsimasut nunat-sinnukarsinnaangivissortut eqqarsaatigalugit ilaquutaasut tikeraartinneqarsinnaasarnis-saannut isuma nukittorsarneqartariaqartoq eqaallisarneqartariaqarlunilu.

Naalackersuisullu akissuteqaamminni iliuuseqarnissamik pilersaarummik pisariaqartitsin-ginnerannik oqariartuuteqarnerat tusaatissatut tiguarput, tamatumani suliassaqarfik qanimut malittarineqareermat.

Siumumiit taamatut oqaaseqarluta Naalackersuisut akissuteqaataat ilalerparput.